

02/11

Majetek státu a finanční prostředky Národního muzea

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2002 pod číslem 02/11. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ JUDr. Eliška Kadaňová.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu a s finančními prostředky pro zabezpečení činnosti Národního muzea a jeho vybraných organizačních jednotek.

Kontrolováno bylo zejména období let 1999 – 2001, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolu provedly v době od dubna do listopadu 2002 skupiny kontrolujících NKÚ z územního odboru střední Čechy a z odboru sociálních věcí, školství a kultury.

Kontrolovanými osobami byly:

Ministerstvo kultury;
Národní muzeum, Praha.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podalo Národní muzeum, byly vypořádány vedoucí skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách nebylo podáno.

S e n á t NKÚ (ve složení: JUDr. Eliška Kadaňová – předsedkyně senátu, JUDr. František Bárta, Ing. Jiří Kalivoda, MVDr. Rudolf Němeček, Mgr. Zdeňka Profeldová – členové senátu) na svém zasedání konaném dne 16. ledna 2003

s c h v á l i l usnesením č. 02/11/2
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

Národní muzeum (dále jen „NM“) je státní organizací, která byla zřízena Ministerstvem kultury (dále jen „MK“) jako příspěvková organizace za účelem získávat, shromažďovat, trvale uchovávat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti sbírky muzejní povahy. Součástími NM jako jeho vnitřní organizační složky jsou Přírodovědecké muzeum, Historické muzeum, Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur, České muzeum hudby a Knihovna Národního muzea.

NM hospodařilo k 31. 12. 2001 s majetkem v účetní hodnotě 1 100 541 tis. Kč a spravovalo podle předložených údajů 13 543 932 sbírkových předmětů muzejní povahy. Hodnota sbírkových předmětů se nevyčísľuje, sledují se podle počtu sbírkových položek s příslušnou identifikací.

II. Skutečnosti zjištěné kontrolou hospodaření

Kontrolou bylo prověřováno financování činnosti NM, použití finančních prostředků u vybraných nákladových položek, čerpání vybraných účelových prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, vedení účetní evidence, hospodaření s majetkem státu svěřeným NM a plnění zřizovatelské funkce MK.

Zdroje financování a hospodaření s finančními prostředky v NM

Činnost NM byla v letech 1999 až 2001 financována převážně z dotací poskytovaných ze státního rozpočtu, dále z prostředků získaných vlastní činností a ze sponzorských příspěvků a darů. Základní struktura zdrojů financování činnosti, výše nákladů a hospodářský výsledek NM v letech 1999 až 2001 jsou uvedeny v tabulce č. 1 (viz Příloha).

Výnosy z vlastní činnosti NM byly tvořeny především tržbami z prodeje služeb (85 – 87 %), přitom rozhodující podíl měly tržby ze vstupného.

Náklady za služby tvořily zejména náklady za ostatní služby (výstavy, nepublikační a publikační tisk, nájemné, nákup sbírek, úklid apod.) a náklady na opravy a udržování.

K nárůstu osobních nákladů v roce 2001 došlo především v důsledku nárůstu průměrného platu (na 10 064 Kč) a zvýšením limitu zaměstnanců (ze 499 v roce 2000 na 520).

Výše ostatních nákladů v roce 1999 a 2000 byla ovlivněna odvodem do státního rozpočtu v částce celkem 4 290,6 tis. Kč na základě výměru finančního úřadu – nesprávné použití investičních a provozních finančních prostředků.

K poklesu částky celkových odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku v roce 2000 došlo na základě přijatého opatření, kterým byly účetní odpisy majetku rozvrženy do delšího časového období.

Příčinou ztráty v roce 1999 byl nekrytý objem účetních odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, které podstatně vzrostly po uvedení depozitářů Historického muzea v Terezíně do provozu. Zisk roku 2000 byl v plné výši použit na krytí ztráty předchozích let. Zisk roku 2001 byl použit v částce 5 649,9 tis. Kč na krytí zůstatku ztráty z roku 1999 a částka 3 062 tis. Kč byla přidělena do fondu odměn.

Výše příspěvku na provoz poskytovaná ze státního rozpočtu vzrostla proti roku 1999 o 36 % v roce 2000, resp. o 39 % v roce 2001. Investiční dotace byly v letech

1999 a 2000 čerpány z 97 %, resp. 95 % na financování výstavby a vybavení depozitářů Přírodovědeckého muzea NM v Horních Počernicích. V roce 2001 se na financování pořízení dlouhodobého majetku podílely dotace ze státního rozpočtu 25 %.

Peněžní fondy NM

NM mělo v letech 1999 až 2001 zřízeny zákonem přeepsané peněžní fondy. Zdrojem rezervního fondu (dále jen „RF“) byly pouze účelově poskytované finanční dary. NM zřídilo samostatné bankovní účty pro fond reprodukce investičního majetku – od roku 2001 fond reprodukce majetku (dále jen „FRM“) – a pro fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen „FKSP“). Pro RF a fond odměn (dále jen „FO“) byl zřízen jeden společný bankovní účet. NM v letech 1999 a 2000 provedlo na analytických účtech vedených k příslušným bankovním účtům peněžních fondů účetní zápisy, aniž by došlo ke změně stavu finančních prostředků na těchto bankovních účtech. V důsledku toho k 31. 12. roku 1999 a 2000 neodpovídal skutečný stav finančních prostředků bankovních účtů FRM, RF, FO a v roce 2000 i běžného účtu účetnímu stavu těchto účtů o statisícové a milionové částky. Tím NM porušilo zákon č. 563/1991 Sb, o účetnictví.

NM v letech 2000 a 2001 použilo místo prostředků FKSP prostředky FRM v částce celkem 274 tis. Kč na technické zhodnocení a vybavení vlastního rekreačního zařízení. Tím porušilo v roce 2000 vyhlášku č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, a v roce 2001 zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Vedení účetnictví

V letech 2000 a 2001 používalo NM pro vedení účetnictví prostředky výpočetní techniky s programovým vybavením Helios verze 8.0. Vyžádanou projekčně-programovou dokumentaci NM doložilo až v rámci námitkového řízení po předání kontrolního protokolu. Nebylo proto možné ověřit správnost a spolehlivost používaného programu ve smyslu základních principů stanovených zákonem o účetnictví.

Kontrolou bylo zjištěno, že NM nepostupovalo v některých případech v souladu se zákonem o účetnictví, např.:

- v letech 2000 a 2001 účtovalo o změně stavu dlouhodobého majetku přímo na účty hlavní knihy bez souvisejícího účetního zápisu těchto změn do analytické evidence vedené k těmto účtům. V důsledku toho nesusouhlasily stavy účtů k 31. 12. 2000 o částku celkem 295 732 737 Kč, resp. k 31. 12. 2001 o částku celkem 290 711 Kč;
- v roce 2000 účtovalo o skutečnostech věcně a časově souvisejících s účetním obdobím roku 2001 ve výši

2 538 004 Kč investičních a 242 578 Kč neinvestičních finančních prostředků;

- ke dni 31. 12. 2001 nebyl v účetnictví evidován pozemek o výměře 205 m² zapsaný v katastru nemovitostí na listu vlastnictví NM a naopak bylo evidováno šest nemovitostí (budovy, stavby) v celkové pořizovací ceně 8 067 346 Kč, přestože k tomuto dni nemělo NM tyto nemovitosti zapsané na listu vlastnictví v katastru nemovitostí, ani nepodalo návrh na jejich vklad;
- v roce 2001 zaúčtovalo bronzovou sochu Jana Žižky umístěnou v areálu Národního památníku na Vítkově jako movitý majetek, ačkoliv podle údajů o památkové ochraně a evidenci je tato socha nemovitostí; v roce 1964 byla zapsána do státního seznamu nemovitých kulturních památek hlavního města Prahy a od roku 1999 je prohlášena za národní kulturní památku;
- v účetnictví evidovalo k 31. 12. 2001 sedm nemovitostí v pořizovacích cenách 1 Kč, ačkoliv tři z nich převzalo v reprodukčních pořizovacích cenách, u dalších čtyř neprovedlo ocenění reprodukčními pořizovacími cenami;
- obdobně evidovalo a neocenilo 12 uměleckých děl a předmětů;
- na podrozvahovém účtu nesledovalo pohledávky, které v letech 2000 a 2001 odepsalo v částce celkem 32 104 Kč.

Inventarizace majetku

NM při provádění inventarizace majetku nepostupovalo vždy v souladu se zákonem o účetnictví, např.:

- v letech 2000 a 2001 neprovedlo inventarizaci bankovních účtů;
- v roce 2000 při inventarizaci dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku neověřilo, zda stav tohoto majetku v účetnictví odpovídá skutečnosti, přestože jeho účetní stav byl o 295 732 737 Kč vyšší. Rozdíl byl způsoben zaúčtováním majetku Národního památníku na Vítkově;
- v účetním období 2001 provedlo vyúčtování inventarizačního rozdílu v částce 290 711 Kč formálně, bez vyřazení předmětného dlouhodobého majetku z analytické evidence dlouhodobého majetku – tento stav napravilo v průběhu února až července 2002.

Čerpání účelových prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu

NM při čerpání účelových prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu porušilo ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), v těchto zjištěných případech:

- z prostředků systémových investičních dotací poskytnutých pro rok 2000 použilo částku 2 501 157 Kč k úhradě dlouhodobého hmotného majetku pořízeného v roce 2001, v zúčtování roku 2000 vykázalo tyto prostředky jako vyčerpané;
- z prostředků systémové investiční dotace poskytnuté pro rok 2000 použilo v rozporu se stanoveným účelem

částku 6 1 279 Kč k pořízení hmotného neinvestičního majetku, z toho částku 36 844 Kč použilo k úhradě dodávky realizované v roce 2001;

- z účelových prostředků neinvestiční dotace poskytnuté pro rok 2000 použilo částku 242 578 Kč v následujícím rozpočtovém roce k úhradě hmotného majetku pořízeného v roce 2001, v zúčtování roku 2000 vykázalo tyto prostředky jako vyčerpané.

NM v rozporu s vyhláškou č. 205/1991 Sb. provedlo po 15. lednu roku 2001 dodatkové úhrady v částce 2 195 674 Kč z prostředků systémové investiční dotace poskytnuté pro rok 2000.

NM v rozporu se zákonem č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, uzavřelo v roce 2000 kupní smlouvu na dodávku výpočetní techniky financovanou ze systémové investiční dotace v ceně 1 307 013 Kč bez DPH, aniž by na předmět plnění kupní smlouvy vyhlásilo předepsaným způsobem výběrové řízení.

Hospodaření s nemovitým majetkem státu svěřeným NM

V průběhu kontroly byla provedena prohlídka dvou vybraných objektů: Národního památníku na Vítkově s hrobem Neznámého vojína a depozitářů Přírodovědeckého muzea NM v Horních Počernicích.

Národní památník na Vítkově s hrobem Neznámého vojína

MK vykonávalo správu Národního památníku na Vítkově s hrobem Neznámého vojína (dále jen „Památník“) od roku 1997. V tomto období nebyla vyřešena otázka majetkoprávních vztahů ke všem pozemkům. Majetkoprávní vztahy k pozemkům nebyly dořešeny ani v souvislosti s prohlášením tohoto Památníku za národní kulturní památku nařízením vlády č. 147/1999 Sb., v němž uvedený výčet pozemků není úplný.

MK v roce 2000 převedlo právo hospodaření k Památníku na NM. Smlouvy o převodu práva hospodaření neobsahují údaje, které by dostatečně identifikovaly rozsah předávaného majetku (neuveden hrob Neznámého vojína, neuvedeny stavby a úpravy na pozemcích funkčně souvisejících s budovou Památníku, tj. dlažba, stavby ohraničující areál Památníku, vstupní schodiště, fontána).

K zajištění provozu Památníku v roce 2000 obdrželo NM na základě rozpočtového opatření 66 tis. Kč, v následujících letech byl NM zvýšen příspěvek na činnost. Otázka personálního zajištění nebyla ze strany zřizovatele řešena.

Památník je registrován ve státním finančním programu „Rehabilitace památníků bojů za svobodu, nezávislost a demokracii“, který v letech 2002 až 2009 předpokládá investici v celkové výši 267 108 tis. Kč.

Na základě prohlídky Památníku lze konstatovat, že jeho stav je nevyhovující – poškození stropů a stěn vnitřních prostor budovy v důsledku zatékání, narušení po-

vrchu některých mramorových obkladů stěn uvnitř budovy, nevyhovující technický stav výtahu, propadající se venkovní pochozí dlažba.

Depozitáře Přírodovědeckého muzea NM v Horních Počernicích

Výstavba ústředních depozitářů Přírodovědeckého muzea NM v Horních Počernicích (dále jen „depozitáře PM“) byla zahájena v roce 1996 a ukončena v roce 2000.

Náklady na výstavbu a vybavení depozitářů PM k 31. 12. 2000 činily celkem 543 715 tis. Kč a byly financovány z 98 % ze státního rozpočtu.

Prohlídkou depozitářů PM bylo zjištěno jejich minimální využití, přestože kanceláře (pracovny) a prostory pro uložení sbírkových předmětů jsou téměř dovybaveny včetně zakoupení tiskové a výpočetní techniky.

Podle informace NM „důvodem minimálního využívání depozitářů je nedostatečné krytí jeho provozu ze strany zřizovatele, a to zejména v roce 2002“. MK poskytlo na pokrytí nákladů spojených s provozem komplexu depozitářů PM na rok 2001 částku 11 856 tis. Kč a na rok 2002 částku 4 000 tis. Kč.

III. Skutečnosti zjištěné kontrolou správy sbírkového fondu

V rámci kontroly sbírek byla prověřena zejména evidence, nabývání a zařazování sbírkových předmětů, jejich přenechávání k dočasnému užívání, vyřazování a zabezpečení včetně jejich ochrany.

Ke kontrole sbírkových předmětů byla vybrána čtyři oddělení NM: mineralogicko-petrologické oddělení a antropologické oddělení Přírodovědeckého muzea NM, dále oddělení prehistorie a protohistorie a oddělení starších českých dějin Historického muzea NM.

Právní úprava správy sbírek

Dne 12. 5. 2000 nabyl účinnosti zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Uvedený zákon mj. stanoví povinnost MK vést centrální evidenci sbírek (dále jen „CES“) a provádět kontrolu. Do doby zápisu sbírek do CES muzea postupovala podle dosavadních právních předpisů, přitom neobsahovala-li jejich sbírková evidence všechny údaje stanovené citovaným zákonem, byla muzea povinna chybějící údaje nejpozději do jednoho roku, tj. do 12. 5. 2001, doplnit.

Do doby zápisu sbírek do CES, tj. do plné účinnosti výše uvedeného zákona, platil zákon č. 54/1959 Sb., o muzeích a galeriích, na jehož základě vydalo MK závazné resortní předpisy upravující správu, evidenci a ochranu sbírek. Pro NM tyto předpisy platily až do 16. 7. 2002.

V návaznosti na předmětné resortní předpisy bylo povinností NM vydat vnitřní pokyn, kterým by upravilo podrobnosti vlastního režimu správy sbírek. NM takový pokyn nevydalo a v důsledku toho:

- nestanovilo jednotný způsob evidence a zařazování nabytých (registrovaných) předmětů, které vyžadovaly odborné vyřídění nebo laboratorní zpracování;
- neurčilo lhůty pro převod registrovaných předmětů sbírkové povahy do řádné sbírkové evidence;
- nestanovilo jednotný způsob a formu vedení zvláštních knih pro evidenci předmětů (a nakládání s nimi), které neměly povahu sbírek a sloužily k účelům studijním, vědeckým, prezentačním nebo demonstračním, případně tvořily doprovodnou dokumentaci ke sbírce;
- nevypracovalo dlouhodobý plán inventarizací sbírkových fondů s vymezením jednotlivých částí sbírek pro provedení ročních inventarizací tak, aby došlo k postupnému provedení komplexní inventarizace;
- do 14. 12. 2001 nevydalo výpůjční a badatelský řád, který měl rovněž upravovat podmínky pro přemísťování a využívání sbírek ke studijním účelům.

Vedení evidence sbírkových předmětů

Sbírkové předměty se sledují podle počtu sbírkových položek (přírůstkových nebo inventárních čísel) se zajištěním identifikace jednotlivých předmětů nebo jejich souborů ve dvou stupních sbírkové evidence. Do I. stupně se chronologicky zařazují předměty pro plnění odborných úkolů, do II. stupně se zařazují předměty systematicky po jejich vědeckém zhodnocení. Kontrolou bylo zjištěno, že v některých případech nebyly sbírkové předměty zařazeny do sbírkové evidence ihned po jejich nabytí, NM tak učinilo s prodlevou až pěti let.

Souborně nabyté předměty, které před zápisem do sbírkové evidence vyžadovaly ještě odborné vyřídění nebo laboratorní zpracování, měly být evidovány jako předměty zařazené do registrace – registrované předměty. Kontrolou bylo zjištěno, že k převodu registrovaných předmětů sbírkové povahy do řádné sbírkové evidence docházelo v termínech výrazně delších, než stanovily předpisy MK, tj. déle než do jednoho roku, nebo převod nebyl uskutečněn vůbec. Např. do doby provádění kontroly NM odborně nevyřídilo nebo nezařadilo do sbírkové evidence 6 600 ks registrovaných předmětů z archeologických nálezů a z vlastního výzkumu (nabytých již v letech 1989 až 1994) a v době delší než jeden rok zařadilo 7 500 ks registrovaných předmětů.

Při kontrole bylo zjištěno, že v kontrolovaných odděleních se ještě nacházejí staré zásoby předmětů, které byly evidované v původních inventářích nebo nebyly evidovány vůbec. NM zaznamenávalo do sbírkové evidence tyto předměty náhodně, v různých souvislostech, např. při jejich přemísťování. Ověřením v knihách přírůstků bylo také zjištěno, že sbírkové předmě-

ty nabyté např. v roce 1964 byly zaevidovány až v roce 2001. V případech, kdy byly staré zásoby zaznamenávány pod původními přírůstkovými čísly, záznamy v knize přírůstků netvoří chronologickou řadu pořadových čísel.

NM nevedlo ani řádnou evidenci předmětů, které neměly povahu sbírek. Např. nezaevidovalo 98 předmětů vyřazených z I. stupně sbírkové evidence, které si ponechalo pro své potřeby.

NM nezabezpečilo, aby knihy přírůstků nebo inventární knihy, v nichž je vedena sbírková evidence, byly ve všech případech řádně autentizovány a aby knihy přírůstků byly koncem roku uzavírány.

Dále bylo zjištěno, že evidenční záznamy v knihách přírůstků neměly vždy návaznost na katalogizační lístky nebo na původní evidenční knihy (inventáře). Chyběly také základní údaje předepsané pro identifikaci sbírkových předmětů, tj. datum nabytí předmětů, způsob nabytí, podpis pracovníka odpovědného za převzetí předmětu, odkaz na doklady o nabytí, pojmenování předmětů a jejich uložení, případně údaje o uložení sbírkových předmětů neodpovídaly skutečnému místu jejich uložení. Např. v 96 případech z let 1999 až 2001 bylo zjištěno, že nebyly vyhotoveny katalogizační lístky, přestože se jednalo o sbírkové předměty zařazené dokonce do II. stupně sbírkové evidence. Dále umístění těchto sbírkových předmětů nebylo zaznamenáno ani v knize přírůstků, ani v pomocné evidenci oddělení. Byly zjištěny i případy, kdy v knize přírůstků byl zaznamenán sbírkový předmět s chybně uvedeným odkazem (dvě inventární čísla, jiný sbírkový předmět).

Dvě z kontrolovaných oddělení NM nevedla v knihách zápůjček řádnou evidenci sbírkových předmětů přenechaných pro účely zahraničních výstav nebo nezavedlo knihu zápůjček vůbec.

NM nedodrželo zákon č. 54/1959 Sb., který mj. stanovil, že vyřazení, přeřazení a výměna sbírek i jednotlivých sbírkových předmětů se může provést jedině se souhlasem příslušného řídicího orgánu, neboť vyřadilo v březnu 2002 (před zápisem sbírkových předmětů do CES) 124 položek sbírkových předmětů bez souhlasu MK.

Inventarizace sbírkových předmětů

Kontrolovaná oddělení neprováděla řádně inventarizaci, tzn. nebyl ověřen soulad mezi skutečným stavem a příslušnou evidencí. Např. nebyla provedena inventarizace sbírkových předmětů evidovaných v I. stupni sbírkové evidence a předmětů, které nemají povahu sbírkových předmětů. V některých depozitářích nebyla v posledních 20 letech provedena úplná inventarizace uložených sbírkových předmětů, popř. v některých případech, kdy inventarizace byla provedena, chybí o této skutečnosti záznam v příslušných evidenčních knihách nebo na katalogizačních lístcích.

Nakládání se sbírkovými předměty

Kontrolou bylo prověřeno 39 smluv platných v letech 1999 až 2001, na základě nichž byly sbírkové předměty bezplatně zapůjčeny jiným subjektům. Z toho u 17 smluv byly zjištěny nedostatky různé povahy, např.:

- v deseti případech byly smlouvy podepsány pracovníky, kteří nebyli k uzavření smluv oprávněni;
- v pěti případech chybělo potvrzení o převzetí zapůjčených předmětů a nebyl doložen stav předávaných předmětů;
- ve třech případech nebyl ve smlouvách o výpůjčce uveden účel;
- v jednom případě byl účel výpůjčky uveden, avšak k danému účelu nebylo možné uzavřít bezúplatnou smlouvu;
- v jednom případě byl fyzické osobě zapůjčen sbírkový předmět na 10 let, přestože podle nové právní úpravy hospodaření s majetkem státu lze přenechat majetek do užívání nejdéle na dobu pěti let, a navíc podle vnitřních předpisů NM nejdéle na jeden rok.

NM vystavovalo v zahraničí šest vypůjčených sbírkových předmětů, aniž s jejich vlastníky uzavřelo smlouvy o výpůjčce a aniž si vyžádalo jejich písemný souhlas s vývozem do zahraničí.

Ochrana a zabezpečení sbírek

V kontrolovaných depozitářích bylo zjištěno, že NM nezajistilo všem sbírkovým předmětům náležitou ochranu a zabezpečení, např.:

- sbírkové předměty byly umístěny v nevyhovujících podmínkách (prašnost, vlhkost, teplotní změny) a některé z nich byly v důsledku těchto podmínek poškozeny;
- nebyly vedeny záznamy o změně umístění sbírkových předmětů;
- některé sbírkové předměty byly uloženy mimo depozitář;
- nebylo provedeno řádné předání svěřených sbírek při změnách pracovníků odpovědných za jejich správu, nebyl vyhotoven předávací protokol ani jiný doklad o předávaném majetku. V některých případech způsob uložení sbírkových předmětů a jejich množství ani fakticky neumožňovaly provést řádné předání;
- byly zjištěny případy, kdy NM neurčilo pracovníka odpovědného za správu depozitáře.

Centrální evidence sbírek

Zákon č. 122/2000 Sb. stanovil povinnost podat žádost o zápis sbírek do CES nejpozději do dvou let, tj. do 12. 5. 2002. NM tak učinilo dne 2. 5. 2002. V žádosti o zápis do CES byla uvedena jedna sbírka s názvem „Sbírka Národního muzea“, která obsahuje 35 oborových sbírek. Osvědčení o zápisu do CES vydalo MK dne 16. 7. 2002.

Počet sbírkových předmětů uváděný NM a počet evidenčních položek nahlášených do CES uvádí tabulka č. 2 (viz Příloha).

NM nahlásilo do CES ke dni 2. 5. 2002 spravované sbírky v počtu 3 173 345 položek sbírkových předmětů. Přitom podle „Hlášení o plnění plánu prací se sbírkami“ vypracovaného k 31. 12. 2001 NM vykazovalo 6 607 199 položek sbírkových předmětů.

Na dotaz NKÚ odůvodnilo NM vzniklý rozdíl vyněním 2 984 597 položek sbírkových předmětů Knihovny NM ke dni 1. 1. 2002 ze sbírkové evidence v návaznosti na knihovní zákon č. 257/2001 Sb. a dále nepřesným kvalifikovaným odhadem počtu sbírkových předmětů, provedeným pro MK v roce 1984.

Kontrola prokázala, že NM do CES nenahlásilo, a ani nahlásit nemohlo počet položek sbírkového fondu odpovídající skutečnému stavu, a to především vzhledem ke způsobu vedení evidence, uložení sbírkových předmětů a způsobu provádění inventarizací, jak dokládají výše uvedené poznatky.

IV. Vyhodnocení

Národní muzeum je státní příspěvkovou organizací, která hospodáří s majetkem v účetní hodnotě vyšší než 1 mld. Kč. Hlavním předmětem činnosti NM je správa rozsáhlého sbírkového fondu, jehož hodnota je nevyčíslitelná. Součástí sbírkového fondu NM jsou sbírky pěti organizačních složek NM – Přírodovědeckého muzea, Historického muzea, Náprstkova muzea asijských, afrických a amerických kultur, Českého muzea hudby a Knihovny Národního muzea.

Činnost NM je financovaná převážně z rozpočtové kapitoly MK (82 % v letech 2000 i 2001). Výnosy z vlastní činnosti tvořily především tržby ze vstupného. Hospodaření NM nebylo ze strany zřizovatele – MK ve sledovaném období podrobeno kontrole.

Kontrolou NKÚ byly zjištěny nedostatky ve vedení účetnictví, v provádění inventarizací a v použití účelově určených prostředků státního rozpočtu. Dále bylo zjištěno nedostatečné využití téměř dovybavených depozitářů v Horních Počernicích, jejichž výstavba byla ukončena v prosinci roku 2000 s investičními náklady cca 544 mil. Kč.

Kontrolou sbírkových předmětů u vybraných oddělení bylo zjištěno, že stále přetrvává dlouhodobý nedůsledný postup při jejich evidenci a inventarizaci a že ne všem sbírkovým předmětům byla zajištěna dostatečná ochrana. Některé předměty jsou uloženy v nevyhovujících podmínkách, záznamy o dočasném přemístění sbírkových předmětů nebyly vždy prováděny. Byly zjištěny případy, kdy NM nestanovilo pracovníka odpovědného za správu depozitáře nebo sbírkových předmětů.

Na základě nové zákonné úpravy přijaté v roce 2000 k ochraně sbírek muzejní povahy má MK vést centrální evidenci sbírek – CES. Dle zákona má být tato evidence veřejnosti přístupným informačním systémem, a proto byla uložena muzeím povinnost nahlásit MK ve stanoveném termínu sbírky ve své správě. NM v žádosti o zápis sbírky do CES uvedlo 3 173 345 položek sbírkových předmětů a MK vydalo dne 16. 7. 2002 osvědčení o zápisu do CES. Zákon nepožaduje, aby bylo ze strany MK

ověřováno nebo jinak sledováno, zda počet nahlášených položek odpovídá skutečnému stavu. Vzhledem ke skutečnosti, že NM dlouhodobě nevedlo řádnou evidenci všech sbírkových předmětů, a s ohledem na to, že inventarizacemi dostatečně neověřovalo skutečný stav, žádost nemohla obsahovat spolehlivé údaje. Stav nepřesné evidence přetrvává dlouhodobě, nejméně od roku 1984, kdy NM provedlo pro MK pouze kvalifikovaný odhad počtu sbírkových předmětů.

Příloha:

Tabulka č. 1 – Zdroje financování činnosti, výše nákladů a hospodářský výsledek NM

	Rok 1999		Rok 2000		Rok 2001	
	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%
V ý n o s y						
Příspěvek (dotace) na provoz ze SR	121 879,0	77,6	165 373,2	82,6	169 880,0	82,2
Výnosy z vlastní činnosti	28 766,1	18,3	32 919,0	16,4	34 394,9	16,6
Ostatní – sponzorské příspěvky, dary	6 356,2	4,1	1 901,7	1,0	2 371,8	1,2
C e l k e m	157 001,3	100,0	200 193,9	100,0	206 646,7	100,0
N á k l a d y						
Spotřeba materiálu, energie a prod. zboží	21 836,6	13,0	28 296,5	14,6	28 803,7	14,5
Služby	49 264,5	29,3	69 765,0	36,1	64 127,3	32,4
Osobní náklady	73 818,5	44,0	76 618,9	39,6	85 772,0	43,3
z toho mzdové náklady	54 267,9	32,3	56 506,2	29,2	63 134,4	31,9
Ostatní náklady	3 726,5	2,2	4 751,8	2,5	2 081,1	1,1
Odpisy DHM ^{*)} , DNM ^{**)}	19 317,9	11,5	14 025,8	7,2	17 150,7	8,7
C e l k e m	167 964,0	100,0	193 458,0	100,0	197 934,8	100,0
H o s p o d á ř s k ý v ý s l e d e k	- 10 962,7		+ 6 735,9		+ 8 711,9	
Prostředky ze státního rozpočtu celkem (příspěvek na provoz, dotace investiční)	312 195,0	100,0	263 476,2	100,0	180 663,0	100,0
z toho dotace investiční (individuální i systémové)	190 316,0	61,0	98 103,0	37,2	10 783,0	6,0

Poznámka: ^{*)} DHM – dlouhodobý hmotný majetek
^{**)} DNM – dlouhodobý nehmotný majetek

Tabulka č. 2 – Počet sbírkových předmětů uvedený NM a počet evidenčních položek nahlášený do CES

	31. 12. 1999		31. 12. 2000		31. 12. 2001		CES
	kusy	položky	kusy	položky	kusy	položky	položky
NM	13 388 054		13 446 119		13 543 932	6 607 199	3 173 345
I. stupeň ^{*)}	4 219 823		4 224 931		4 274 333	255 010	
II. stupeň ^{**)}	9 168 231		9 221 188		9 269 599	6 352 189	
Registrace ^{***)}	19 013		18 351		18 351	7 193	

Poznámka: Údaje byly převzaty z „Hlášení o plnění plánu prací se sbírkami“ do 31. 12. 2001 a seznamu položek nahlášených do centrální evidencie sbírek („CES“) k 2. 5. 2002 za NM jako celek.

Položka = přírůstkové nebo inventární číslo.

^{*)} I. stupeň = sbírkové předměty evidované pod přírůstkovým číslem v knihách přírůstků.

^{**)} II. stupeň = sbírkové předměty evidované pod inventárním číslem na katalogizačních lístcích.

^{***)} Registrace = evidence ve zvláštních knihách před zápisem do sbírkové evidencie I. nebo II. stupně.